

Moonchild

Treball de Final de Grau 2019/2020

Maria Salvador Mas

NIUB 18052834

Facultat de Belles Arts.

Curs 2019/2020

Àmbit de coneixement: Dibuix, Línia A1

Departament d'Arts i Conservació-Restauració

Tutora: Victoria Tébar

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Treball de Final de Grau. 2019/2020

“Moonchild”

Maria Salvador Mas

Jo puc ser perfectament feliç
tot sol. Amb llibertat, flors, llibres i la lluna,
qui no podria ser perfectament feliç?

— Oscar Wilde, *De Profundis*.

Agraïments

A la meva tutora, Victoria Tébar, per ajudar-me i guiar-me durant tots aquests mesos. El meu agraïment més sincer és per a ella.

A tota la gent que he tingut el plaer de conèixer durant aquests quatre anys a la facultat i que m'han motivat a seguir dibuixant.

A tots els meus amics i amigues per estar sempre presents, ja sigui físicament o virtualment i fer que tot aquest procés hagi sigut més fàcil.

Als meus pares per confiar sempre en mi i donar-me suport en tot el que faig (i especialment per aguantar-me durant aquests mesos que hem estat els tres sols confinats a casa).

I també, gràcies a la Lluna, perquè sense ella aquesta història no podria existir.

ÍNDEX

1. Resum	3
2. Abstract	3
3. Introducció	4
4. Objectius	5
5. Contextualització	6
5.1. Simbologia lunar	7
5.2. L'efecte lunar	8
5.3. La Lluna en l'art: una musa atemporal	9
5.4. El nostre gran enemic: la por	10
6. Referents	12
6.1. Edward Hopper	13
6.2. Hayao Miyazaki	14
6.3. Jungho Lee	15
6.4. Holly Warburton	16
6.5. Jimmy Liao	17
7. Procés de creació	18
8. Obra final	27
9. Conclusió	38
10. Fonts consultades	40

Resum

Resum

Els llibres il·lustrats són els primers apropaments que tenim quan som petits al món de l'art i és per això que he decidit agafar aquesta modalitat, la il·lustració, per explicar la meua història. En menys de vint pàgines i amb un conjunt de 20 il·lustracions, explico el relat d'una nena que es troba en el pas entre la infantesa i l'etapa que s'anomena "infantesa intermèdia", que comprèn des dels sis als dotze anys; també exploro la peculiar relació que té amb la lluna. És un conte bastant breu i obert a la interpretació de cada persona. És una història en primera persona, basada en alguns records i somnis de la meua infantesa i l'he creat amb molta estima i dedicació. Un dels meus objectius és poder transmetre tots aquests sentiments que tinc i que qualsevol persona s'hi pugui identificar i connecti amb les meves il·lustracions i el petit món que he creat.

Paraules clau

Contes infantils, il·lustració digital, infantesa, lluna

Abstract

Abstract

Illustration books have been the first approach to the art world for a lot of children, that's why I choose this modality, illustration, to tell my story. In less than 20 pages and almost 20 illustrations I explain the story of a little girl who's in between her childhood and "middle childhood" – which covers the stage between six and twelve years old -, and I explore her peculiar relationship with the moon. It's a fairly short story and very open to everyone's interpretation. The story it's narrated in first-person, based on memories and dreams of my childhood and I created it with a lot of care and dedication. One of my goals is being able to convey all these feelings that I have and that anyone can connect with it and with my illustrations and the little world I created.

Key words

Children's books, digital illustration, childhood, moon

Introducció

L'inici d'aquest treball es remunta, sense jo ser-hi conscient, a l'inici d'aquest any. Una nit que no podia dormir, en el limbs entre la lucidesa i el món oníric, vaig començar a fer una llista, enumerant els elements que a mi personalment em transmetien la sensació de solitud; entre els gairebé vint que hi vaig anotar, es trobava la lluna. Abans d'adormir-me, vaig tornar a rellegir-ho i és aquí on vaig començar a concebre una història al meu cap a partir del concepte de la lluna i la soledat que sentia.

Aquest relat va començar com una breu idea que vaig tenir sense donar-li gaire més importància, però s'ha acabat convertint amb el decurs d'aquests mesos en un petit conte il·lustrat. Encara que l'obra que presento com a Treball de Final de Grau, sí que la considero una obra tancada, no descarto l'opció de què potser és tan sols l'inici del que pot arribar a ser una història més llarga i més elaborada amb el pas del temps.

Resumir dient que és un conte sobre una nena i una lluna seria la manera més senzilla, però no és tan sols això; tant en l'àmbit narratiu com el personal, és una història bastant propera a mi i la considero també el punt culminant del meu pas per la Facultat de Belles Arts. És, en certa manera, una carta de comiat. Gira entorn d'aquesta idea del pas que fem de la infantesa a l'adolescència, o més ben dit, d'aquest terreny gris on ja comences a ser molt gran per unes coses però encara et consideren massa petit per unes altres. Encara que em centro en la visió d'una nena petita, aquest terreny borrós és encara present a l'etapa on estic i on crec que ens hi trobem molts dels companys que acabem el nostre grau aquest any, perduts enmig d'un procés de transició. Aquesta incertesa és molt similar a la que sentia de petita i crec que és un sentiment que mai envellirà.

Entre altres coses, la lluna és utilitzada com un element metafòric que està obert a la interpretació de cada persona. És la representació física d'aquell element o persona que ha estat constantment en la nostra vida i que per alguna raó, fa que tot tingui més sentit i sigui més fàcil.

Objectius

El meu objectiu principal ha estat dur a terme la creació d'un conte il·lustrat, un element que ens acompanya des de ben petits i que potser és el meu primer apropament a l'art. L'elecció d'aquest medi té relació amb el fet que la història té un caire bastant infantil i encara que no necessàriament, està feta perquè ho pugui entendre tothom, en especial el públic més petit.

Aquest és el primer conte que intento crear i fer a consciència i ha sigut un repte, ja que passar de fer còmics com a *hobby* a casa, a desenvolupar una història seria amb sentit, ha sigut un gran pas i a més l'he realitzat amb moltes ganes.

Els altres objectius que volia assolir a través d'aquest treball era dominar la tècnica digital i aprendre a utilitzar amb més facilitat totes les eines que ofereix el Photoshop. Aprendre a maquetar amb InDesign era també una de les coses que m'havia proposat.

M'he centrat molt a intentar aconseguir que les vinyetes fossin variades i s'adaptessin a les diferents atmosferes del conte. També aprendre a tractar la llum i les ombres adequadament i obtenir resultats adients amb les sensacions que es volen expressar a cada il·lustració: tenebrositat, agitament, esperança, serenitat, etc. En resum, donar-li riquesa pictòrica i varietat.

Un altre objectiu, era aconseguir gran expressivitat a través de les expressions facials i les postures del personatge, en aquest cas la nena petita. Ha sigut essencial la coherència anatòmica i fer que la nena mantingués tota l'estona les mateixes proporcions, no perdent mai l'essència infantil.

A part de tots aquests objectius més tècnics, he estat rumiant a nivell personal què volia assolir amb aquest treball i he acabat amb la conclusió que el que desitjo, és que les meves idees puguin arribar a la gent. Tot i que és una història molt senzilla i curta, m'agradaria que la gent que ho llegeixi pogués arribar a connectar-hi. Encara que el lector no tingui la unió que jo tinc amb la història o no vegi el món amb la meva visió, crec que hi ha punts on tothom es pot identificar. Vull aconseguir aquest apropament a la infantesa i donar una visió infantil, convidar una mica la introspecció i al record d'aquests anys que ja vam deixar enrere. El meu objectiu principal és poder ser capaç de comunicar una idea i a la llarga aprendre a expressar i exterioritzar amb més facilitat els meus pensaments i sentiments.

Contextualització

Simbologia i marc teòric

Simbologia lunar

Parlant en el seu sentit literal i etimològic, la lluna es defineix com l'únic satèl·lit natural de la Terra i l'origen de la paraula ve del llatí que significa "lluminós" o "la que il·lumina", però no és tot això el que amaga darrere aquest nom. La lluna és un dels elements que tenim més presents a la nostra vida, encara que no hi som conscients i és una interminable font d'inspiració.

Des de l'inici dels temps, els éssers humans sempre hem sentit una atracció increïble per totes les coses místiques o que s'escapen del nostre coneixement. La gent de l'antiga mesopotàmia ja teoritzava sobre aquestes divinitats o forces omnipotents; pensaven que això els ajudaria a entendre la raó de la nostra existència i la seva creació. La lluna ha estat una constant matèria d'estudi i els humans sempre hem tingut una gran fascinació per aquest satèl·lit, ja sigui per la proximitat que té a nosaltres o per l'aura misteriosa que l'envolta.

La lluna és un símbol atemporal i permanent, que a través dels segles ha estat molt lligat a la figura de la dona. A l'art i la poesia, als mites i a les llegendes, la lluna ha estat representada com una deïtat. És el principi femení, de la mateixa manera que el Sol simbolitza el principi masculí. Fins i tot filòsofs com Aristòtil, parla en algun dels seus textos d'aquesta relació entre les dones, la menstruació i la lluna.¹

A la mitologia sovint se la relaciona amb deesses femenines, la lluna és la Deessa Mare, la Reina del cel. En algunes ocasions és representada com a deïtat masculina, però no és tan comú. La deessa grega Selene, la deessa romana Luna i la deessa xinesa Chang'e, són exemples d'aquesta representació lunar femenina. A l'astrologia la lluna és el principi passiu, les coses immaterials com el subconscient, la imaginació, el so, la psique, etc. És la representació de l'instable o transitori – com el pas de la vida a la mort -, les coses que estan subjectes a la influència externa, ja que la lluna no deixa de estar influenciada pel sol i és tan sols un reflector de la seva llum.

1. Aristòtil. (1990). *Historia de los animales*. Madrid, Espanya: Ediciones Akal.

Figura 1. *Joga hongetsu tsuki* (Deessa Chang'e vola cap a la lluna) 1885. Tsukioka Yoshitoshi. Impressió xilogràfica. British Museum.

L'efecte lunar

Una de les manifestacions més obvies de l'efecte de la Lluna al nostre planeta, són les mareas dels mars i oceans. Quan l'atracció gravitatòria del Sol i la Lluna s'alineen perquè hi ha lluna nova o lluna plena; sorgeix el que s'anomena "marea de primavera", la qual es casi un 140% més gran que una marea normal. No tan sols ho trobem en el mar sinó que sempre s'ha parlat de la influència que té la lluna en els elements líquids, com la sabia de les plantes o les pluges. "De la Lluna ve la pluja", és el que s'afirmava al llibre *Aitareia-bráhmana* associat a l'Rigveda - el text més antic de la tradició vèdica de l'Índia (600 aC.).

Segles enrere les fases lunars també condicionaven com els agricultors harmonitzaven les seves labors del camp. La fusta dels arbres sempre es tallava en *minvant*, i les podes i les neteges es feien durant aquesta fase o quan hi havia lluna nova. En aquesta mateixa línia, també s'han creat disciplines com l'agricultura biodinàmica, que intenta obtenir beneficis en les collites coordinant els moments de plantació o de recol·lecció, amb determinades fases del cicle lunar. Actualment els treballs als camps o les labors forestals no es regeixen necessàriament per la Lluna però encara es conserven costums i algunes d'aquestes creences que ens acompanyen des dels inicis. Virgili, el famós poeta romà, declara a les Geòrgiques (37 aC): "La Lluna t'indica, pel seu curs desigual, els dies favorables a certes obres". No és l'únic escriptor on trobem que als seus escrits fa referència a la lluna i als costums de l'època que l'envolten: Paladió (s.IV d.C), també en parla, afirmant: "Sempre hem de sembrar mentre la Lluna creix, i tallar o recol·lectar quan decreix".

Desubicant-nos d'aquesta època passada i centrant-nos en territori nacional, la lluna també tenia importància en els poblats espanyols. Els bascs, per exemple, es regien per un calendari lunar, on el cicle de la lluna dura vint-i-vuit dies i li dedicaven cada divendres. La paraula "hil" s'utilitza per referir-se a la Lluna, al mes i també a la mort. El significat literal de la paraula Lluna és *llum dels morts* ("hil argia"-llargia).

Tots aquests efectes als humans i al nostre planeta, s'anomenen popularment, efecte lunar. Aquesta creença afirma que els cicles de la Lluna tenen alguna influència en el comportament humà i en les nostres emocions. No obstant això, no hi ha evidències científiques que ho confirmin o que enfoquin llum sobre aquest tema. Ivan Kelly, James Rotton i Roger Culver, l'any 1996, van examinar més de 100 estudis sobre efectes lunars i van arribar a la conclusió que els estudis no han demostrat mai una correlació fiable i significativa entre la lluna i alguns d'aquests fets: la taxa d'homicidis, accidents de trànsit, naixements de nadons, suïcidis...² Com amb molts temes, sempre hi haurà gent que hi creurà i unes altres que ho negaran, i més en aquests temes que desafien el coneixement empíric i les lleis físiques establertes.

2. Kelly, I. W, Rotton, J. i Culver, R. (1986). *The Moon Was Full and Nothing Happened: A Review of Studies on the Moon and Human Behavior and Lunar Beliefs*. Skeptical Inquirer, Volum 10, nº 2.

La Lluna en l'art: una musa atemporal

No importa el camp d'estudi, la lluna crida l'atenció a tothom per igual i els artistes, no hi són menys. Sempre ha semblat que l'art i la Lluna tenen una bona relació. Aquest misteri que l'envolta, aquesta cara amagada que fa somiar, la llum que enlluerna tot el cel, etc. han portat a molta gent durant tots aquests segles a intentar alçar la seva veu i voler mostrar la seva pròpia representació de la lluna. Mil sonets, poemes i quadres han sigut dedicats a ella. Pot ser, d'aquesta obsessió és d'on prové el terme llunàtic i pot ser, tots els artistes si en són una mica de llunàtics a la seva manera.

Exemples d'aquesta fixació per la lluna podem trobar-los en els poemes que li dedica Federico Garcia Lorca durant tota la seva vida ("Cuando sale la luna, / el mar cubre la tierra / y el corazón se siente / isla en el infinito.³"), la famosa "Oda a la Luna" de Neruda, Bécquer, Rosalia de Castro, Oscar Wilde, inclòs el contemporani Murakami, són només alguns dels grans noms que en algun moment de la seva vida han decidit deixar constància de la seva fascinació per la lluna. A la música també està molt present, hi ha una immensa quantitat de composicions, òperes, cançons i àlbums que s'han fet envers ella, com a exemples ben diversos tenim la sonata *Clar de lluna* de Beethoven o l'àlbum *The Dark Side of the Moon* (El costat fosc de la lluna) de Pink Floyd.

La lluna també és un element constant a les arts plàstiques, sigui de manera més realista o abstracta. Els japonesos, que tenien gran destresa a la representació de paisatges a les seves xilografies, sovint representaven la lluna entre els seus cels de nit (Fig 3) o la representaven en relació amb la deessa Chang'e, ja que com he mencionat anteriorment, la lluna era considerada una deessa i per tant, podem també trobar moltes escultures clàssiques i bustos de la deessa Selene.

En alguns dels quadres més reconeguts a escala mundial la lluna fa la seva aparició, com a La nit estrellada de Van Gogh. També en grans noms del romanticisme, com són Friedrich o William Turner, la lluna és un element recurrent que es pot trobar en els grans tempestuosos cels i paisatges que creaven. No només se la representa en la seva forma material de satèl·lit lluminós, sinó que en molts casos la Lluna és humanitzada i pintada com una dona, com va fer Alfons Mucha a la seva sèrie litogràfica "*The moon and the stars*" (1902), on representa la lluna i diverses estrelles en forma humana. De totes les maneres i formes possibles, la lluna està present a la nostra vida i per se, al món de l'art. La lluna és la musa atemporal dels artistes i mai ens para de sorprendre l'apropament que cadascú li dona.

3. Lorca, F. G. *Fragment de "La luna asoma" Canciones* (1921-1924)

Fig 2. *Mujer antes de la luna II*. 1974. Joan Miró. Acrílic sobre tela. 269,5 x 174 cm. Fundació Joan Miró, Barcelona.

Fig 3. *The Moon of Magome*. 1930. Kawase Hasui. Impressió xilogràfica. 39.8 x 26.5 cm. Japó, col·lecció privada.

Fig 4. *The Schoolmaster*, 1954. René Magritte. Oli en llenç. 90 x 65 cm. Ginebra, Col·lecció privada.

El nostre gran enemic: la por

Fins i tot la Lluna té gent que l'evita i que la tem, aquest fenomen s'anomena *selenefobia*, que prové del nom Selene, la deessa grega de la Lluna. Les pors són normals, és un sentiment que ens fa humans i que tothom experimenta a la seva vida. Hi existeixen a tot arreu i es materialitzen de totes les maneres possibles, hi ha d'algunes d'irracional i d'altres que tenen una arrel en algun esdeveniment passat de la nostra vida. D'ençà que som petits conviuem amb nosaltres. Hi ha estudis que diuen que gairebé el 50% dels nens entre 6 i 12 anys experimenten moltes d'aquestes pors i preocupacions.

Tenir por és part de la naturalesa humana i és necessària sentir-la, però sense que ens paralizï o ens faci impossible el nostre desenvolupament personal. Hi ha autors que afirmen que com a éssers humans estem biològicament predisposats a sofrir aquestes pors, i diuen que aquesta emoció és la clau de la nostra supervivència.

Una de les pors més comunes, és la por a la foscor. Aquest temor és bastant recurrent i a vegades s'arriba a arrossegar fins a l'edat adulta. La majoria d'aquests temors tenen el seu origen als primers anys de vida, a causa d'alguna experiència traumàtica a la qual hem estat exposats. En vers a això, s'han fet molts estudis i experiments per esbrinar quina és l'arrel inicial. Diuen que els nens solen relacionar la foscor amb el sentiment de soledat i també la poca visió que hi ha a la foscor, provoca que s'imaginin que la penombra amaga ombres misterioses i algun monstre. De la mateixa manera que sentim fascinació pel desconegut o per les coses que no podem veure, també hi sentim pànic.

La por a les coses desconegudes és un sentiment molt humà; ens inquieta tot allò que supera la nostra lògica perquè ens fa recordar l'insignificant poder que tenim en vers aquest univers. Ens aferrem al que ja coneixem perquè ens fa sentir segurs i en control de la situació. El mateix passa amb el fet de fer-nos grans i envellir, ens angoixa complir anys perquè no sabem que passarà en el futur i fugim d'aquesta incertesa, ja que preferim viure en aquesta seguretat que ens ofereix el passat.

D'aquesta por és del que tracta la meua història. Els finals de les etapes sovint van acompanyats per una característica melancolia i ens preocupen perquè no sabem que serà de nosaltres ni quin serà el nostre següent pas a la vida. És per aquesta mateixa raó que és important parlar d'ells i fer veure a la gent que és una emoció comuna. Moltes vegades necessitem un apropament més personal i més endolcit per poder ser capaços de parlar d'aquestes pors o inquietuds i crec que l'art és l'eina perfecta per abordar aquests temes, sobretot per als més petits.

Referents

Edward Hopper

Edward Hopper fou un famós pintor estatunidenc, conegut per les seves representacions realistes i misterioses de la solitud en els Estats Units contemporanis. Crec que és un artista que no necessita introducció prèvia. Tothom coneix la famosa solitud que acompanyen les seves obres i tothom ha vist alguna vegada el seu famós *Nightwalks*. Hopper és capaç d'agafar escenes senzilles i mundanes on no succeeix cap cosa i convertir-ho en una peça que et captiva i no pots deixar de mirar.

El que més m'interessa, a part de tot el caràcter sentimental que hi ha, és la composició de les imatges i com totes semblen fotogrames d'una pel·lícula i és que peces com *Night Windows* (figura 6) podria ser perfectament una imatge extreta de *Rear Window* (La finestra indiscreta) d'Alfred Hitchcock. El tractament que li dóna a les imatges amb les llums i les ombres és captivant. També és interessant veure els dibuixos previs que fa a tinta abans de passar-ho a oli, ja que es pot veure amb més força aquest estudi de l'equilibri del color negre i els blancs. És un artista digne de contemplar i estudiar per tots aquests petits detalls que transporten les seves obres i també perquè molts artistes posteriors s'han influenciat d'ell.

Per al meu treball m'ha servit molt observar els seus quadres, sobretot els que tenen focus de llum molt potents amb ombres molt contrastades, ja que a les meves il·lustracions jugo amb la foscor de la nit i els raigs de llum de la lluna, que aporten claredat i vida a les escenes.

Fig 5. *Night shadows*. 1921. Edward Hopper. Aiguafort. (17,5 x 20,8 cm) Whitney Museum of American Art, US.

Fig 6. *Night windows*. 1928. Edward Hopper. Oli en llenç. (73.7 x 86,4 cm). MoMA, US.

Fig 7. *Morning sun*. 1952. Edward Hopper. Oli en llenç. (71.4 cm x 101.9) Columbus Museum of Art, US.

Hayao Miyazaki

Es tracta del referent més proper a mi i que em porta influenciant més temps. Les pel·lícules d'animació són - junt amb els llibres d'il·lustracions - les primeres experiències que tenim els nens en torn el món de l'art. L'animació en general és un medi que influència molt el meu art i que m'interessa molt; des de pel·lícules fins a sèries d'animació em porten acompanyant des que tinc memòria i segurament m'han influenciat de maneres que ni hi sóc conscient. Hi ha una gran quantitat de directors que m'agraden i que mereixen ser anomenats, com Satoshi Kun o Mamoru Hosoda, o les pel·lícules de Walt Disney, però entre totes aquestes persones la que més sobresurt és Hayao Miyazaki i crec que hi ha una nova generació de joves que també han estat molt influenciats per ell.

Hayao Miyazaki és un destacat director, animador, guionista, etc., considerat un dels grans mestres de l'animació japonesa que ha aconseguit que arribi a tots els racons del planeta. Co-fundador de Studio Ghibli i sota el seu nom es troben títols tan famosos com La princesa Mononoke, El castell ambulat, El meu veí Totoro i El viatge de Chihiro.

Aquesta última és la meua pel·lícula preferida, no tan sols dins el seu repertori sinó a un nivell general. És la pel·lícula que més relaciono amb la meua infantesa i la que més ha deixat petjada, fins i tot els detalls més insignificants estan ben gravats dins meu. Segurament sense ser-hi plenament conscient moltes de les escenes de les seves pel·lícules han influenciat la meua pròpia obra - l'escena inicial en el cotxe (Figura 8 i 9). Com ja he anomenat el meu conte és una història quasi autobiogràfica i no puc parlar de la meua infància i de mi com a persona, deixant fora les pel·lícules de Miyazaki. No puc tampoc escollir tan sols un aspecte de la seva obra que m'hagi ajudat, ja que crec que tot: des de la direcció, els diàlegs, la fotografia, la banda sonora, etc., m'ha ajudat a crear l'imaginari mental del meu conte.

Fig 8 i 9. Fotogrames de la pel·lícula *El viatge de Chihiro*. (2001) Dir. Hayao Miyazaki.

Fig 10. Fotograma de la pel·lícula *El meu veí Totoro*. (1988) Dir. Hayao Miyazaki.

Jungho Lee

Jungho Lee, il·lustrador i dissenyador digital sud-coreà, porta activament treballant des de 2007, però ha sigut al final d'aquesta dècada que ha començat a tindre més reconeixement global, guanyant l'any 2016 el premi d'Il·lustració professional al World Illustration Awards.

Vaig descobrir-lo per casualitat; després de veure alguna de les seves il·lustracions en una pàgina web d'art, vaig trobar que tenia publicat un llibre *Promenade* (traduït com a Paseo, a la versió espanyola). Un recull d'il·lustracions que gira entorn de l'objecte del llibre, representat de maneres màgiques que semblen extretes d'una pintura de Magritte (ell mateix menciona a Magritte i l'artista alemany Quint Buchholz, com dos dels seus referents. Em va cridar l'atenció perquè Magritte és també un dels meus artistes de referència.)

Les seves il·lustracions tan etèries i oníriques, on tot sembla extret d'un somni, em van captivar. El que més em va ajudar respecte al meu treball és la gamma cromàtica que utilitza. Encara que no és el primer ni l'últim que treballa els tons blaus en la seva obra, m'agrada molt l'elecció de blaus i liles que utilitza en relació amb els petits tocs d'altres colors que hi ha a les seves il·lustracions. També sovint pinta paisatges nocturns amb la lluna o amb els estels (Fig 12 i 13) i això em va interessar per la semblança de temàtica amb la meua història.

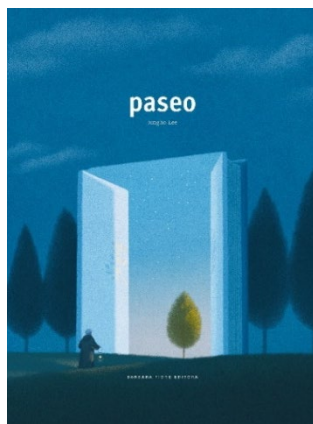

Fig 11. *Paseo*. Jungho Lee. 2017. (34 x 23 cm) Editorial Barbara

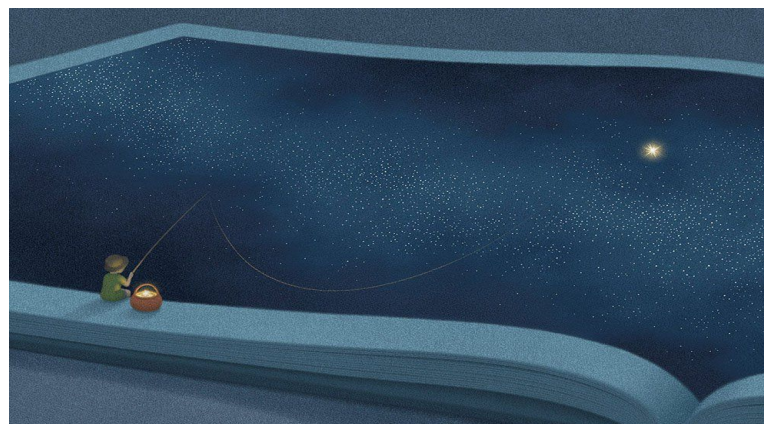

Fig 12. Una de les il·lustracions, *Cosmos* (2015), que es troba dins del llibre *Promenade*.

Fig 13. *Concierge*, 2015. Jungho Lee.

Holly Warburton

Holly Warburton, o *hollywarbs* - nom com es troba a les xarxes - , és una jove il·lustradora i animadora anglesa que porto seguint des de fa un temps. Els seus paisatges quotidians i la manera com retracta escenes ben mundanes és el que més em va cridar l'atenció. *I am most inspired by the people and places I see around me every day* (M'inspiro majoritàriament per la gent i els llocs que veig al meu voltant cada dia), és la frase que l'introdueix a la seva web. Parla de com tota la seva inspiració neix a partir de la realitat i d'escenes del seu dia a dia: una parella que veu al carrer, aquella senyora gran que s'asseu davant seu a l'autobús, el gat que passeja pel parc... Encara que gairebé sempre treballa amb tècniques digitals, són els seus gravats i impressions (Fig 15 i 16) que m'interessen especialment pels colors.

Un dels trets que destacaria de la manera que té de treballar, és el clarobscur, i com en molts casos les figures humanes semblen simplement elements fantasmagòrics que apareixen casualment en mig de les escenes. Sense reclamar protagonisme i sense rostre, aconsegueixen transmetre un fort sentiment de solitud i buidor. No totes les seves obres són així i té il·lustracions de paisatges naturals i estiuencs que valen la pena de veure, però per fer el meu treball m'he centrat només en aquestes obres de caràcter nocturn.

Fig 14. Train station isolation. (sf) Holly Warburton. Tècnica digital.

Fig 15. Bus at night (sf) Holly Warburton. Impressió en bloc.

Fig 16. Obra de la sèrie "Monotype prints in nostalgic blues" Holly Warburton. (sf) Monotípia.

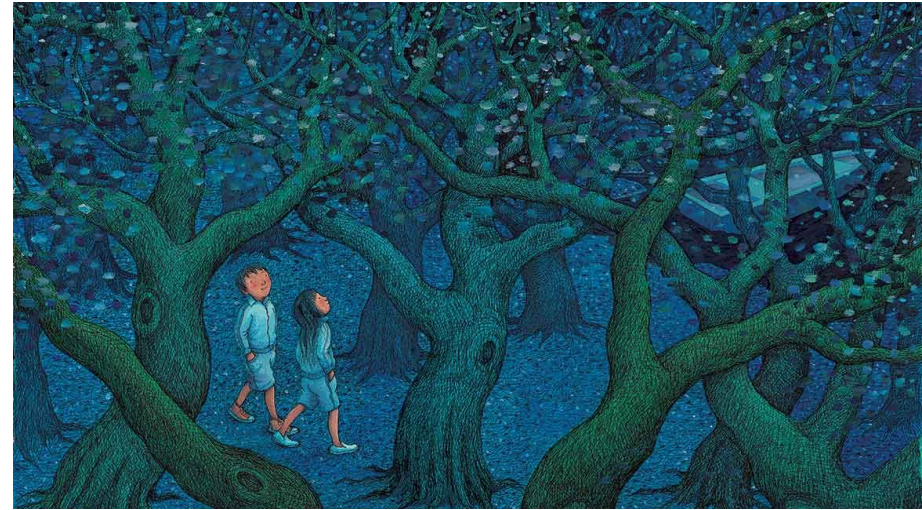

Fig 17 i 18. Il·lustracions del llibre “La noche estrellada” (2010) 19 x 26 cm. Editorial Barbara Fiore.

Jimmy Liao

Jimmy Liao és un il·lustrador i escriptor taiwanès amb renom dins del món de la il·lustració infantil. Essencialment fa llibres il·lustrats i històries infantils però tracta tota mena de temes i ell mateix creu que els llibres il·lustrats no tan sols deuen ser llegits i destinats pels nens sinó que convida a la lectura dels adults, reivindicant-ho sovint:

"Mai penso en els meus potencials lectors quan treballo. Potser tinc una vaga idea, però mai em preocupo massa per les característiques tradicionals dels llibres infantils. Els meus llibres són per totes les edats."

Amb els seus variats temes, tots hi podem connectar des d'un nivell o un altre: pors, soledat, aïllament, esperança, felicitat, pèrdua... Són sentiments que ens acompanyen des de que som petits i que tots experimentem en mesures diferents. Crea mons realment màgics a través dels seus dibuixos que aconsegueixen captar a tots els públics. Dues de les obres que més remarco de la seva llibreria i que més m'han ajudat per la creació del meu conte són *Starry Night* (Fig 17 i 18), on hi ha molts elements que també apareixen a la meua obra com la lluna, la nit, els estels i tracta el tema de la infantesa, i també recomano el seu llibre *Beautiful Solitude*.

Procés de creació

En el llarg i laboriós procés de creació d'aquest treball, tant la història com la metodologia han anat variant sovint. Cercant una manera idònia que complís tanmateix les meves idees i expectatives i a la vegada s'adeqüés a les pautes que exigia el TFG.

La realització de les il·lustracions ha estat a Adobe Photoshop CS6 i també he anat alternant amb la versió més actual, CC 2019. Pràcticament totes les imatges estan creades íntegrament amb tècnica digital. Inicialment pretenia fer-ho amb *gouache* i aquarel·les, però una vegada vaig provar amb digital, vaig veure l'agilitat que tenia a l'hora de treballar i la rapidesa que m'oferia l'ordinador i vaig decidir canviar de mètode. Encara així els primers esbossos estan fets amb tècnica tradicional, amb llapis i tinta i cada vegada que havia de modificar alguna escena o planejar una nova composició, primer ho esbossava a llapis i després ho reproduïa directament en color a Photoshop.

He intentat treballar sense utilitzar ni recolzar-me molt a la línia i treballar a partir de taques de colors, com es faria en un llenç. Volia donar un apropament més "realista" als dibuixos, no tant *cartoon*. M'he estat documentant llegint molts contes i àlbums il·lustrats, per agafar inspiració i trobar un estil amb el qual m'identifiqués. Per la creació de les il·lustracions, he triat pinzells molt específics al Photoshop per aconseguir que donés un resultat semblant a una pintura, utilitzant pinzells de gran amplada que em permetessin fer grans pinzellades i poder barrejar els colors amb facilitat, per donar un resultat més pictòric.

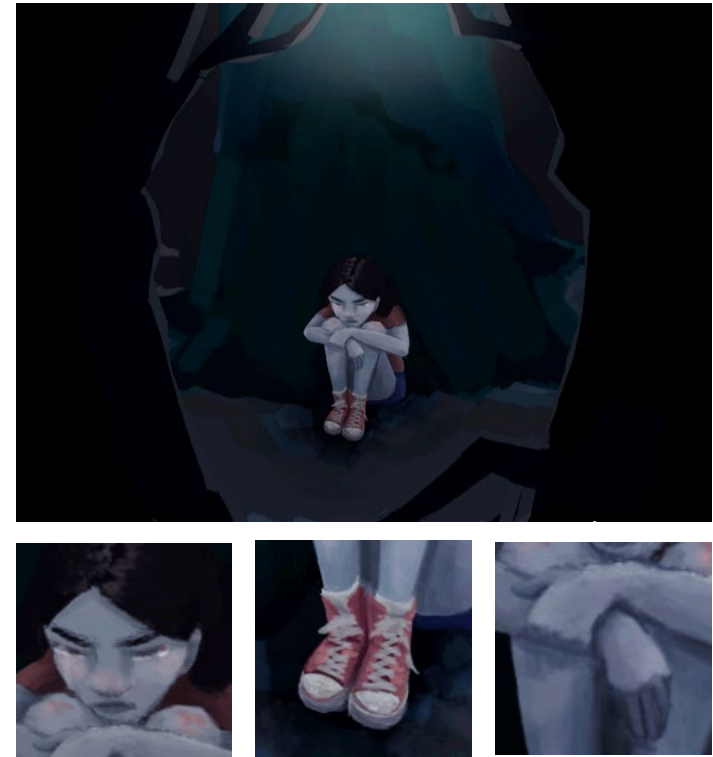
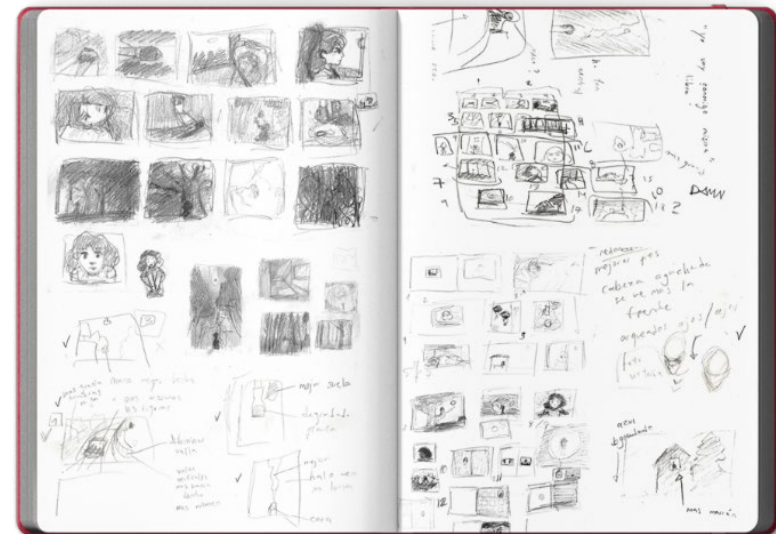

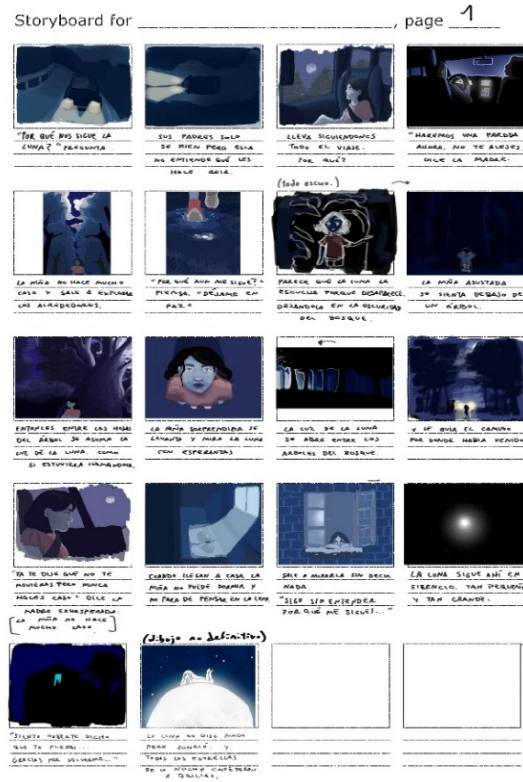
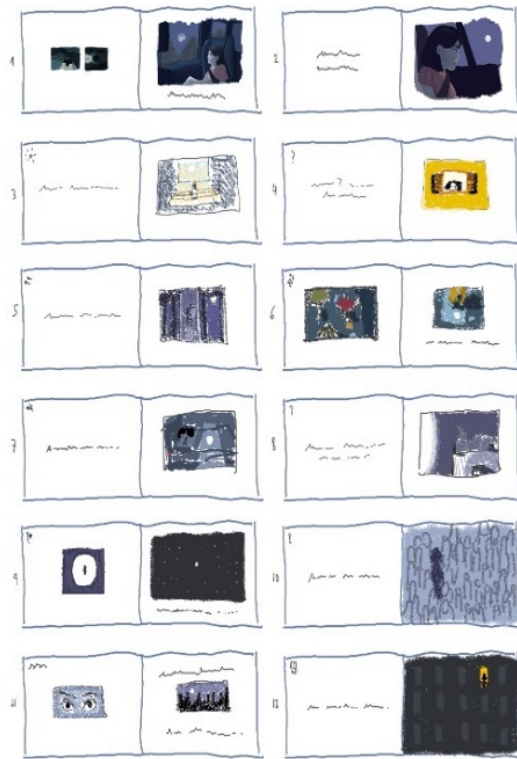
Fig 19. Petits detalls de la il·lustració núm. 12.

Procés de creació

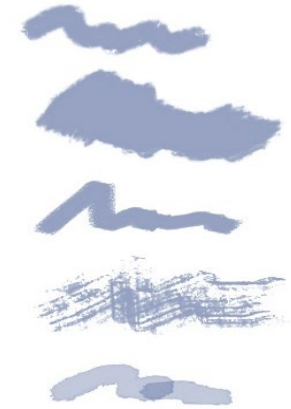
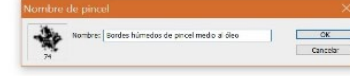
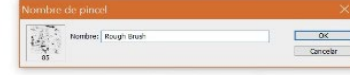
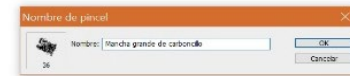
1. Pluja d'idees. Primers escrits sobre la història, primers esbossos i petits *thumbnails*.
2. Concepció del personatge principal i acabar de tancar el guió de l'obra. Recerca de referents.
3. Creació del *storyboard*.
4. Selecció de les escenes claus de la història.
5. Traslladar els esbossos de llapis a l'ordinador. Escaneig de tot el material.
6. Realització dels dibuixos amb Photoshop. Elecció de la gamma cromàtica i els pinzells que utilitzaré.
7. Decidir les composicions definitives de cada escena.
8. Crear primer els paisatges i després la figura de la nena.
9. Últims retocs de la il·luminació i clarobscur de cada il·lustració.
10. Maquetació del llibre en InDesign.

Storyboard: Primera i segona versió

Photoshop: Pinzells i paleta de colors utilitzats

Estudi previ a la composició d'una escena.

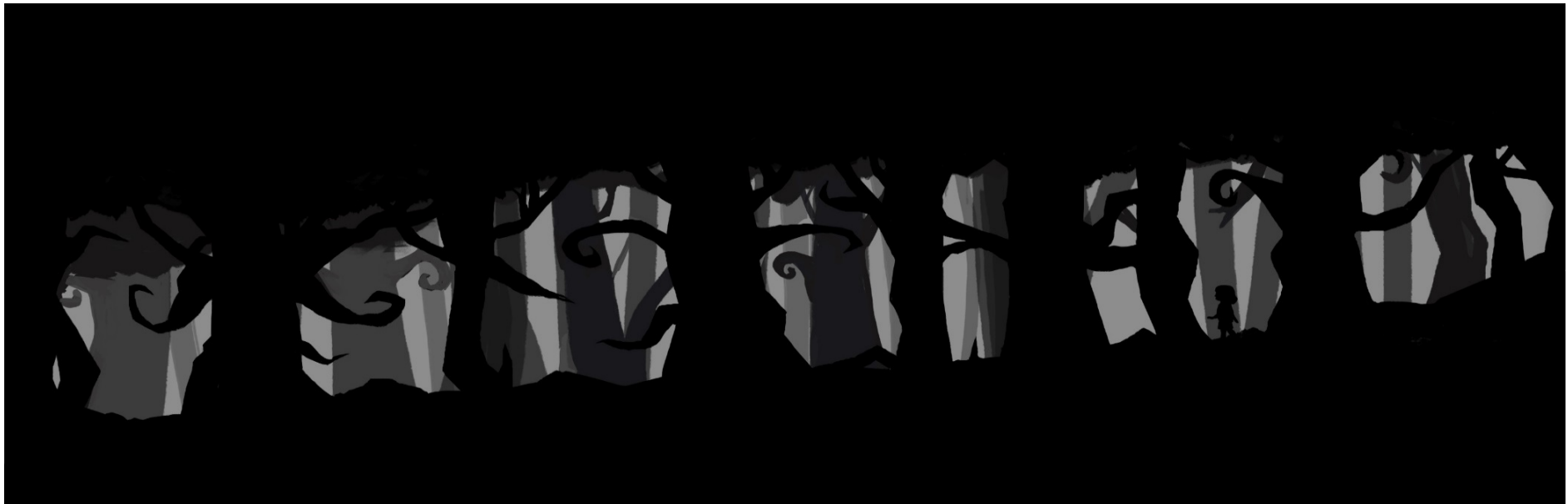
Blancaneus i els sets nans. (1937)

El meu veí Totoro (1988)

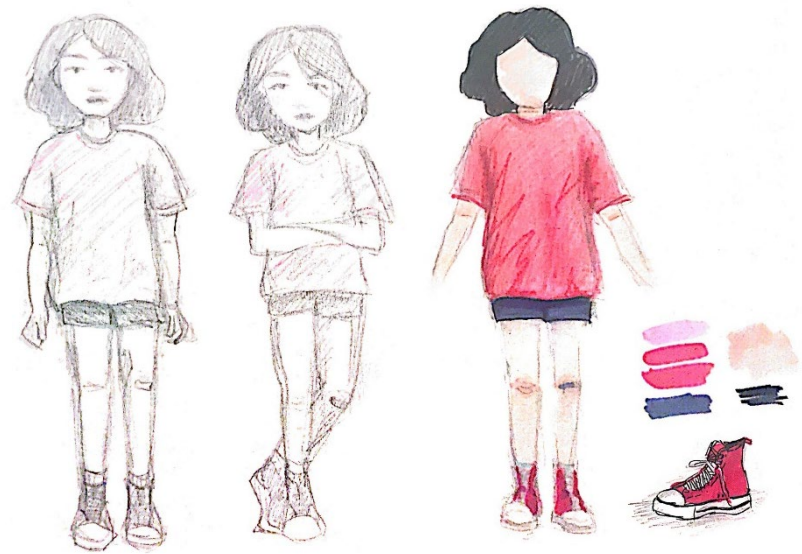
Henri Prestes (fotògraf)

Per la realització d'aquesta il·lustració, on volia crear una imatge d'un bosc fosc i tenebrós, vaig estar buscant molts referents per veure de quina manera ho podia aconseguir. L'escena del bosc de la *Blancaneus* va ser de gran ajuda per crear aquests arbres que recorden unes mans llargues i malèvols. També vaig estar observant moltes fotografies de boscos de nit per agafar idees i crear una composició coherent amb les sensacions que volia transmetre.

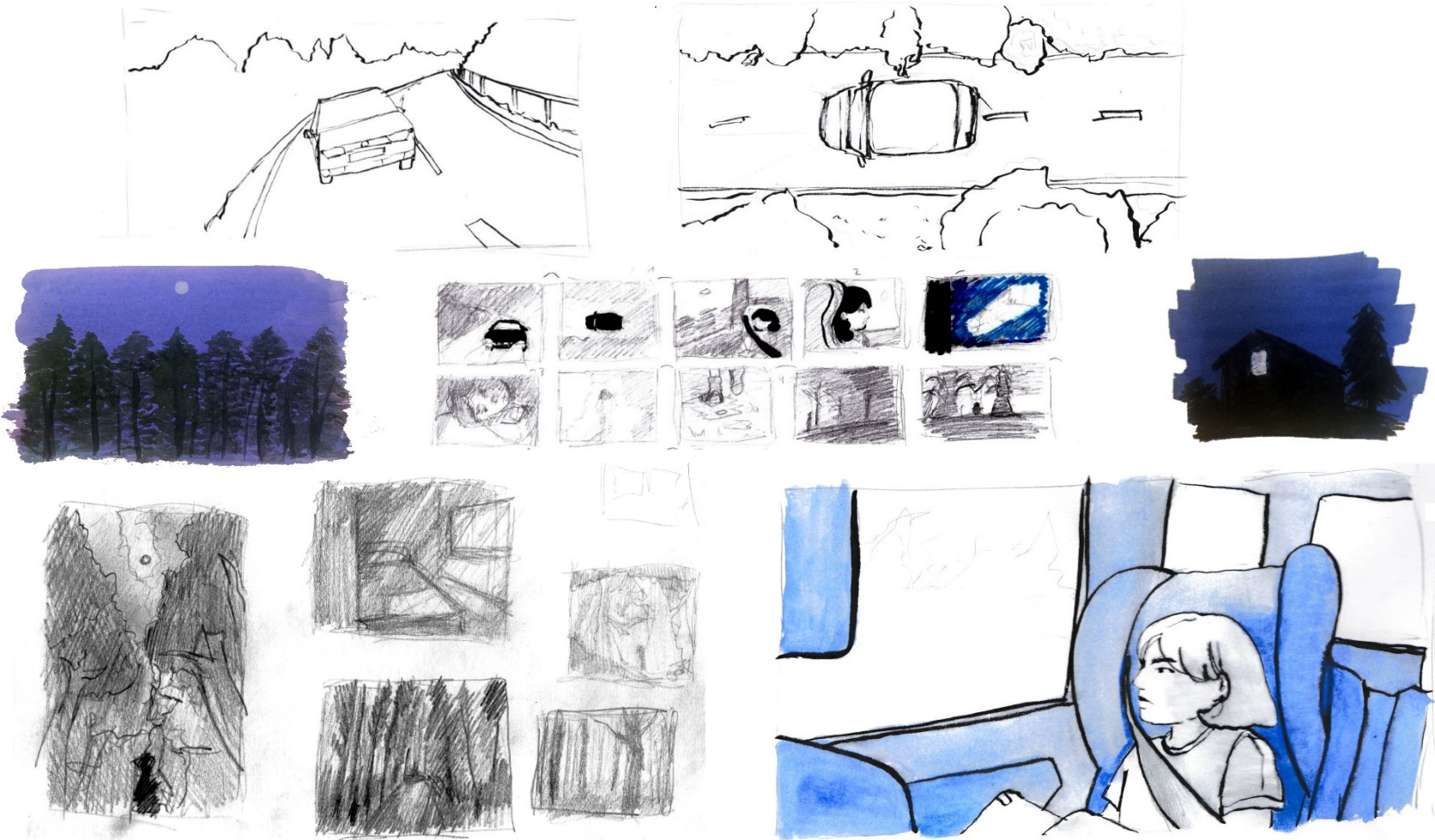
Creació del personatge principal.

Primers esbossos a llapis i primera prova de la paleta de colors.

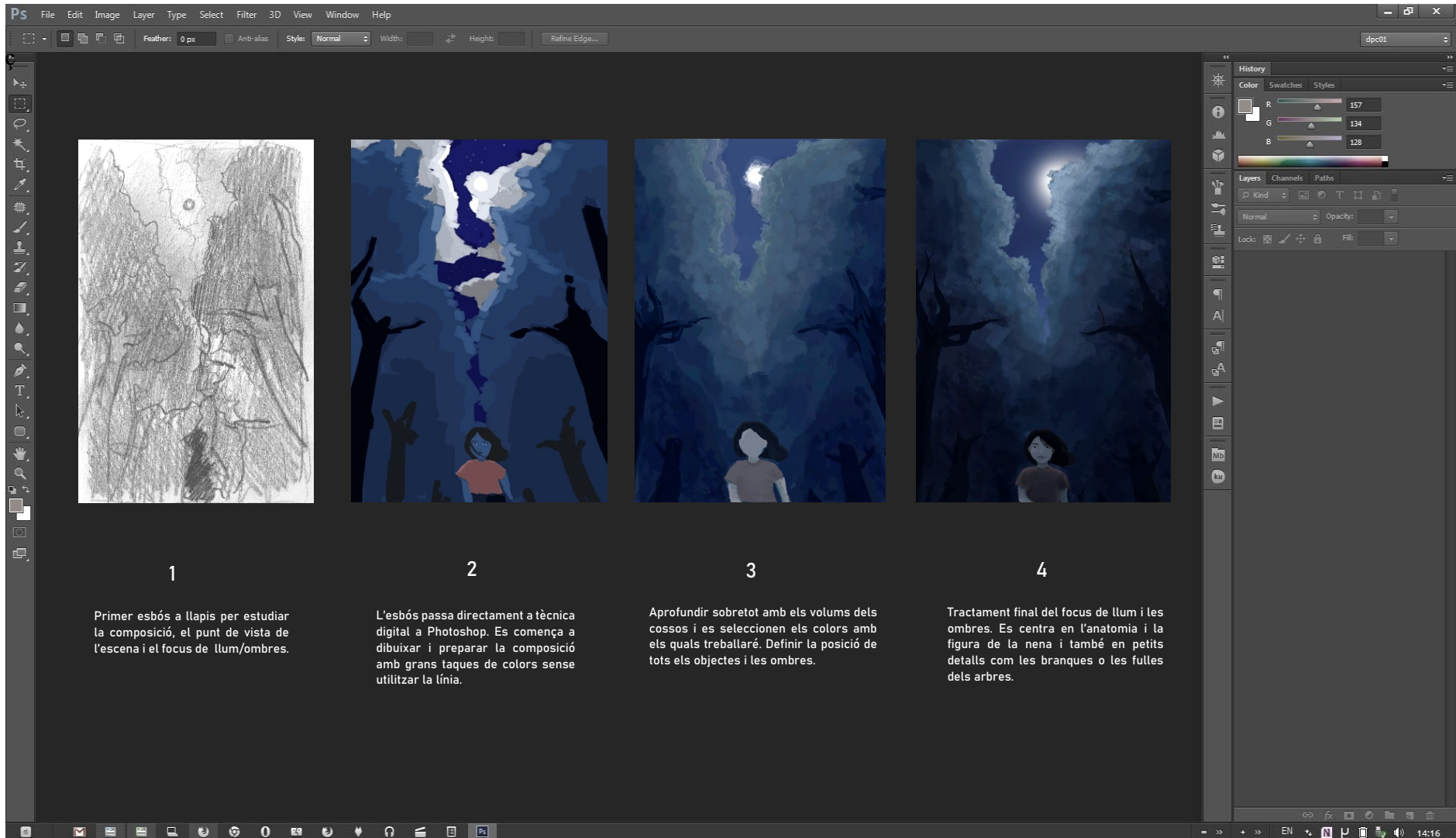

Elaboració de les escenes i composicions.

Primers esbossos a llapis i aquarel·les.

Desenvolupament d'una il·lustració (Resum del procés en quatre passos)

The screenshot displays the Adobe Photoshop interface with a central workspace showing four sequential stages of an illustration's development. The interface includes a top menu bar (File, Edit, Image, Layer, Type, Select, Filter, 3D, View, Window, Help), a toolbar on the left, and panels on the right (History, Color, Layers, Channels, Paths). The bottom status bar shows the system tray with the time 14:16.

1

Primer esbós a llapis per estudiar la composició, el punt de vista de l'escena i el focus de llum/ombres.

2

L'esbós passa directament a tècnica digital a Photoshop. Es comença a dibuixar i preparar la composició amb grans taques de colors sense utilitzar la línia.

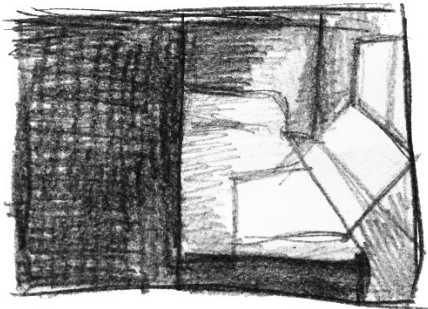
3

Aprofundir sobretot amb els volums dels cossos i es seleccionen els colors amb els quals treballaré. Definir la posició de tots els objectes i les ombres.

4

Tractament final del focus de llum i les ombres. Es centra en l'anatomia i la figura de la nena i també en petits detalls com les branques o les fulles dels arbres.

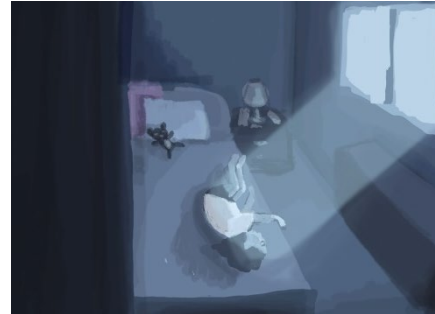
Exemple de l'evolució d'una il·lustració.

1. Primer esquema de la composició a llapis.

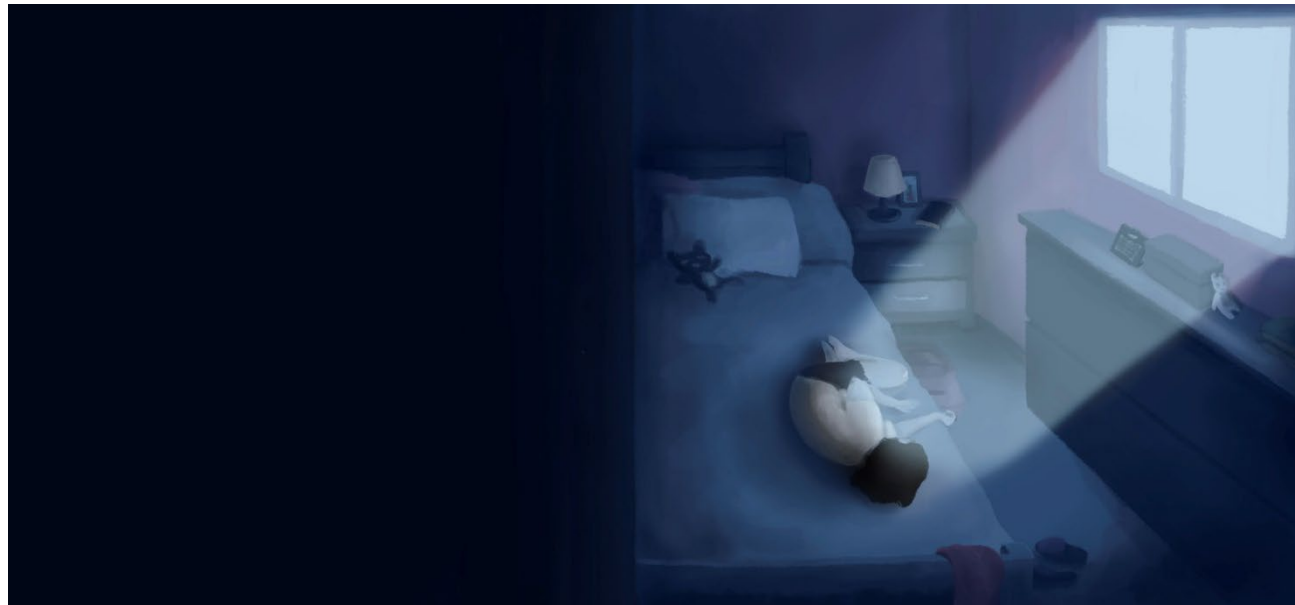
2. Esbós en tècnica digital.

3. Desenvolupar el dibuix i l'atmosfera de l'escena.

4. Correcció d'errors de la llum i la postura de la nena.

5. Últims retocs de llums, ombres i petits detalls de l'habitació.

Obra final

1

“Per què la lluna no para de seguir-nos?” Vaig preguntar però la meua veu es va fondre amb la cançó que sonava a la ràdio i els meus pares tan sols van riure.

2

Semblava que no s'havien adonat que hi havia una llum que feia estona que ens seguia. Observant-nos en silenci a cada cantonada.

3

“Ja gairebé arribem però pararem un moment perquè el teu pare pugui estirar les cames.
No et tornis a allunyar, d’acord?”
Va dir la meva mare abaixant el volum de la ràdio.

4

Com de costum, no vaig fer gaire cas i en el moment que el cotxe es va aturar
vaig sortir corrent a explorar l’entorn.
“No sóc una nena petita, ja sé el que he de fer.” Vaig remugar mentre m’allunyava
cap al bosc.

5

“Per què em segueixes?”

“Deixa'm, no necessito que em vigilis tu també.”

6

Va semblar que la lluna havia escoltat les meves paraules perquè d'un moment a l'altre el bosc es va fondre en la més profunda foscor.

7

Hola... On estic...? Mama...? Papa...? Lluna...?

8

Esperant... desesperant...

9

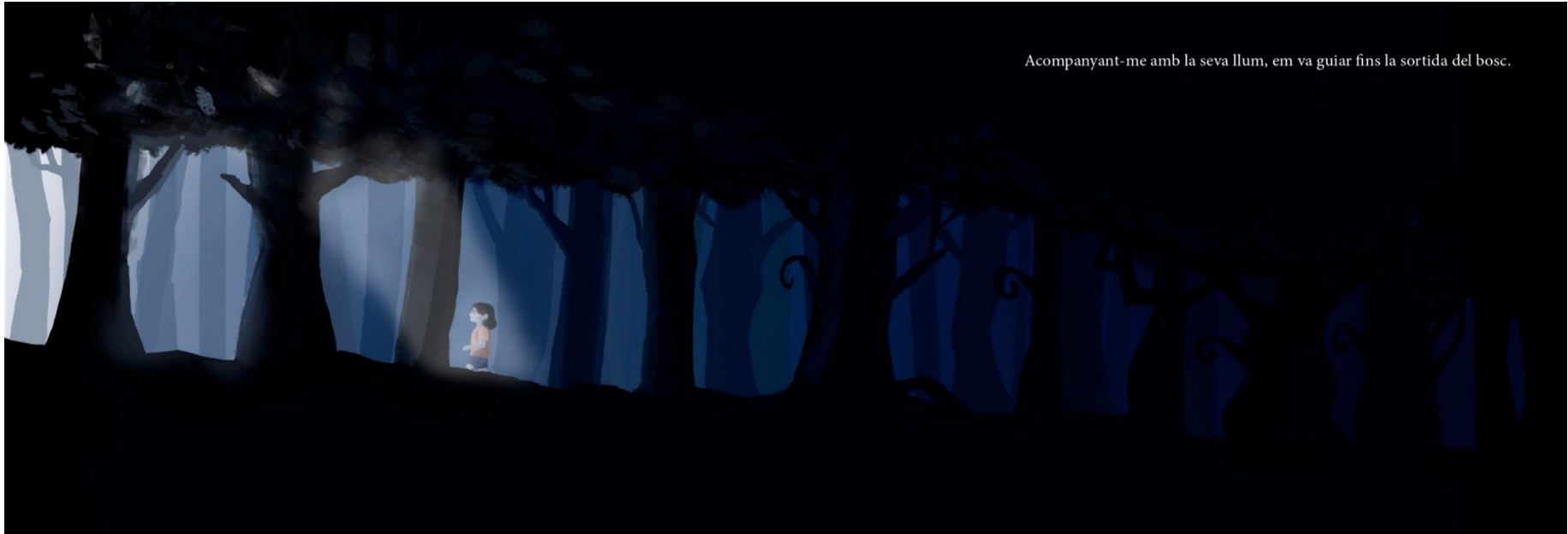
I quan ja havia perdut tota l'esperança. Allà era ella una altra vegada,
amagada entre les fulles de l'arbre mirant-me atentament.

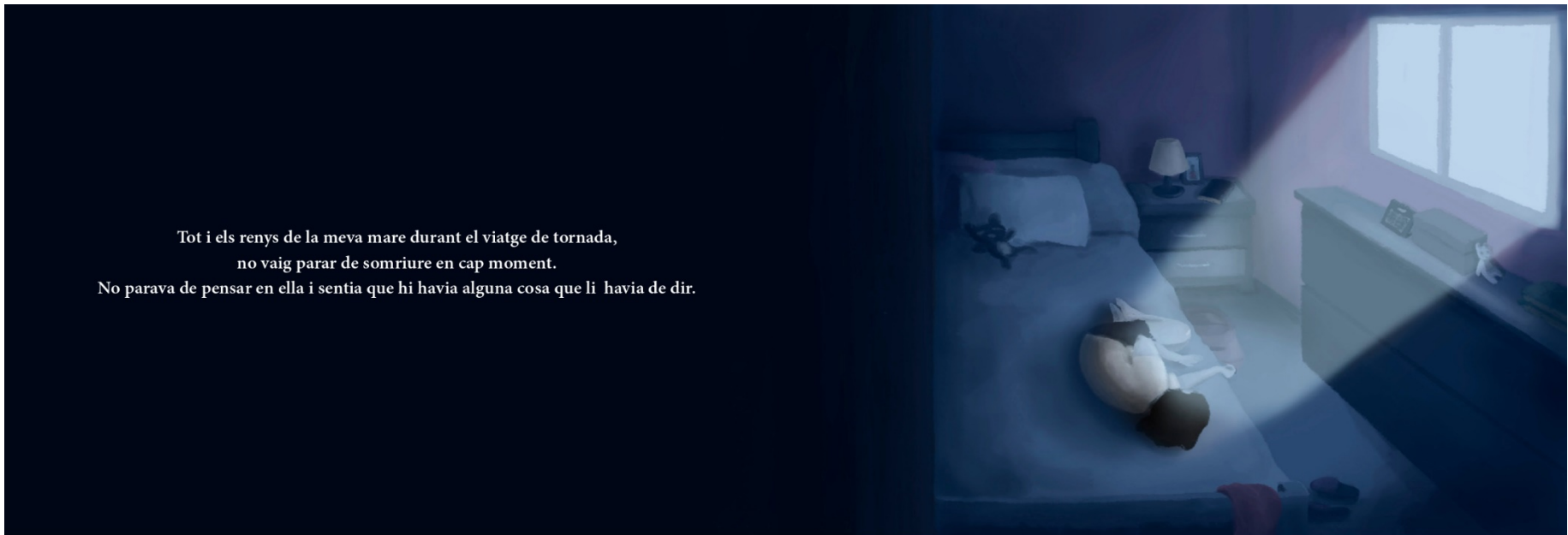
10

11

12

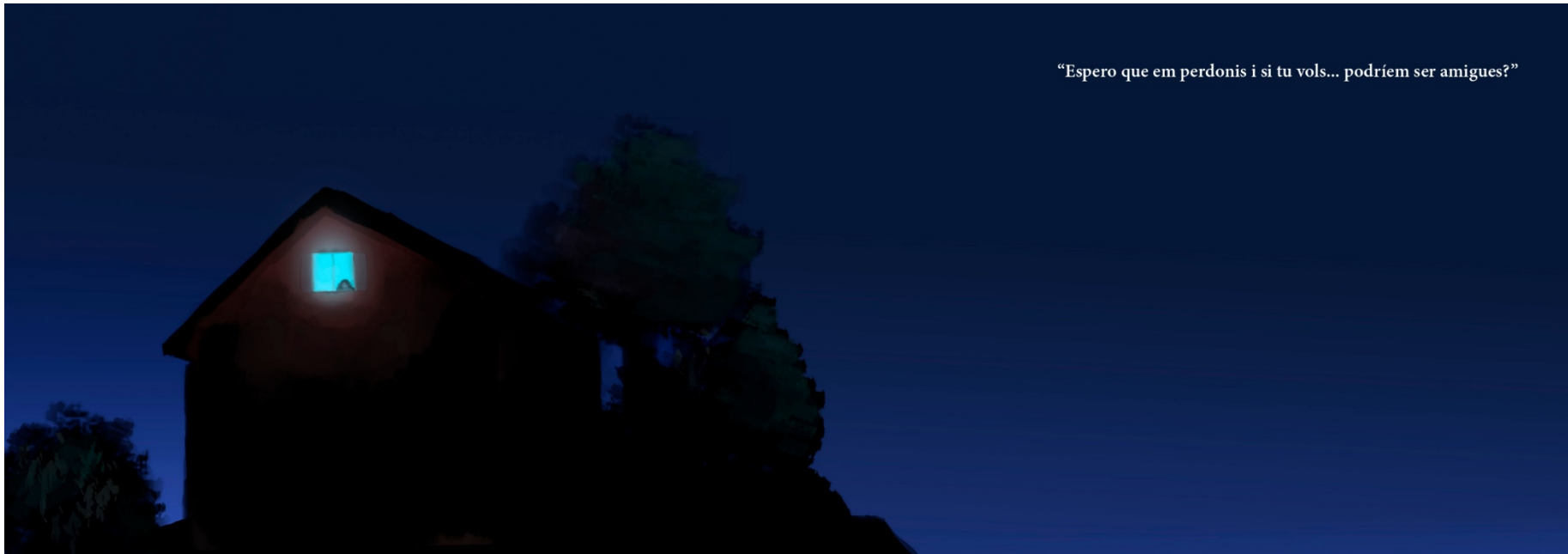
13

“Ho sento... sento haver dit que marxassis.
En veritat no em molestes i encara que no t'entenc, sé que no ets dolenta...”
La lluna seguia en silenci però semblava que ella també em volia dir alguna cosa.

14

“Espero que em perdonis i si tu vols... podríem ser amigues?”

15

Els seus raigs de llum, tan tendres i càlids, em van fondre en una abraçada on no feien falta paraules i totes les estrelles van començar a dansar alegrement al nostre voltant.

Portada

Contraportada

Mock up del llibre imprés i encuadernat.

DIN A4 apaïsat (21 x 29,7 cm)

Encuadernació en cartoné i tapa dura impressa.

38 pàgines, 20 plecs.

Conclusió

En una de les pel·lícules de Hayao Miyazaki, "The Cat Returns", un personatge diu la frase: *Whenever someone creates something with of all their heart, then that creation is given a soul.* (Quan algú crea una cosa amb tot el seu cor, aquesta creació rep una ànima). En certa manera jo també crec en aquesta idea, en que tota la dedicació i les hores emprades, han fet que es convertís en la història que és i en una cosa molt especial, almenys per a mi.

Aquest període d'elaboració llarg i en algun punt feixuc, m'ha fet aprendre moltes coses i adonar-me de la dificultat que té la creació d'una narració i d'un llibre il·lustrat. He viscut tot aquest procés des d'una visió professional i de primera mà que m'ha fet revalorar tot l'esforç i el treball que hi ha darrere d'un objecte tan petit com és un conte. M'ha ajudat també a conèixer molt més sobre mi, sobre l'art i en general ha sigut un viatge introspectiu molt enriquidor.

Durant molt temps aquestes idees de "el meu propi estil" o "la meua manera de dibuixar", m'han estat perseguint perquè mai he tingut una manera pròpia de dibuixar o mai he sentit que tingués un estil constant, però arran d'aquest treball he anat desenvolupant la meua pròpia tècnica, sobretot en l'àmbit digital. M'he adonat de quines coses gaudeixo realment fent i treballant amb més facilitat i quines considero que he d'aprofundir i seguir evolucionant.

Considero que he assolit tots els objectius que m'havia proposat a l'inici d'aquest treball i estic molt satisfeta amb el resultat final. He guanyat molta expressivitat i també més agilitat a l'hora de dibuixar, ja que domino molt més que abans la tècnica digital, en especialment el Photoshop. La composició també ha estat una part clau d'aquest treball i m'he esforçat a crear escenes atractives, ben variades en quant a composició, il·luminació, punts de vista i que encaixessin amb el to narratiu. Tots aquests detalls: la perspectiva, el clarobscur, la representació de les formes humanes al conte, etc. Són elements que fa uns anys no donava gaire importància i dibuixava inconscientment sense parar-me a reflexionar si estava creant figures correctes anatòmicament o composicions repetitives. Realment tot aquest procés m'ha fet veure la transcendència que pot tenir en els resultats d'una obra, la recerca anterior a la creació.

No només a nivell tècnic o acadèmic ha sigut un viatge enriquidor i positiu, sinó que també m'ha influenciat i m'ha fet descobrir moltes coses noves en l'àmbit més personal. Al principi d'aquest curs no tenia gaire clar que faria una vegada acabés, però tots aquests mesos m'han servit per reflexionar i m'han fet veure que aquest treball pot ser l'inici del meu futur en el món de la Il·lustració.

Una mica com la metàfora de la lluna en el meu conte, aquesta experiència m'ha aportat llum i m'ha ajudat a veure les coses amb més claredat, prenen perspectiva sobre el que vindrà en un futur no gaire llunyà i sobretot, a tenir més confiança amb les meves capacitats. Encara que els meus objectius i expectatives vagin variant amb el temps, crec que està bé com a inici en aquest món. La meua història no deixa de tractar sobre això, aquest llimbs entre dos mons on em situo ara: el final dels meus quatre anys a Belles Arts i la incertesa del futur. Davant d'això el fet d'haver realitzat aquesta història i de ser capaç de materialitzar i donar-li veu a aquesta por que tenia, m'ha ajudat a entendre-ho i sentir la força suficient per fer el següent pas.

Fonts consultades

BIBLIOGRAFIA

Cashford, J. (2003). *The Moon: Myth and Image*. Amsterdam, Països Baixos: Adfo Books. ISBN: 9781568582658

Massey, R., Loske, A., i Otero-pineiro, D. (2018). *Luna: Arte, ciencia, cultura*. Madrid, Espanya: Akal. ISBN 9788446046981

Lorca, F. G., i Olmedo, A. S. (1969). *Obras completas*. Madrid, Espanya: Fundación José Antonio de Castro. ISBN 9788415255604

Miyazaki, H. (2002). *The Art of Spirited Away*. Culemborg, Països Baixos: Van Duuren Media. ISBN 9781569317778

Renner, R. G. (2015). *Hopper*. Espanya: Taschen. ISBN 9783836500340

Wilde, O. (1986). *De profundis: La balada de la presó de Reading* (1.ª ed.) (Trad. Ayala, J.) . Barcelona, Espanya: Grijalbo. ISBN 9788425318351

Liao, J. (2010). *La noche estrellada* (1.ª ed.) (Trad. Escudero, A. J. I.). Espanya: Barbara Fiore Editora. ISBN 9788493750626

Sendak, M. (1967). *Where the Wild Things are*. Espanya: Red Fox. ISBN 9780064431781

Lee, J. (2017). *Paseo* (1.^a ed.). Espanya: Barbara Fiore Editora. ISBN 9788415208938

Fowkes, N. (2019). *How to Paint Landscapes Quickly and Beautifully in Watercolor and Gouache*. Amsterdam: Amsterdam University Press. ISBN 9781624650499

Payne, E. (2005). *Composition of Outdoor Painting*. California, US. DeRu's Fine Arts. ISBN 9780939370115

Cirlot, J. E. (2004). *Diccionario de símbolos* (8.ª ed.). Madrid, Espanya: Siruela. ISBN 9788478447985

WEBGRAFIA

Arola, R. (2019, març 22). *El 'soma', el néctar de la immortalidad*. Disponible a: <https://www.arsgravis.com/el-soma-el-nectar-de-la-inmortalidad/>

Arola, R. (2020, març 8). *La astrología en la Antigüedad*. Disponible a: <https://www.arsgravis.com/la-astrologia-en-la-antiguedad/>

Puchades, C. (2011, març 19). *La Lluna en l'art*. Disponible a: <http://claudipuchades.blogspot.com/2011/03/la-lluna-en-lart.html>

González Huguet, C. (2019, juliol 24). *Reglón académico: La Luna en el arte y en la literatura*. Disponible a: <https://tuespacioujmd.com/2019/07/24/la-luna-en-el-arte-y-en-la-literatura/>

Geddes, L. (2019, setembre 7). *Cómo las fases de la Luna alteran nuestro comportamiento y afectan nuestra salud mental*. Disponible a: <https://www.bbc.com/mundo/especial-49442209>

Sethi, A. (2019, febrer 19). *The moon in art*. Art UK. Disponible a: <https://artuk.org/discover/stories/the-moon-in-art>

Balster, T. (2018, setembre 28). *Why the Art World Has Always Been Fascinated by the Moon*. Disponible a: <https://www.anothermag.com/art-photography/11208/why-the-art-world-has-always-been-fascinated-by-the-moon>

Todd Carroll, R. (2011, agost 12) *Full moon and lunar effects*. Disponible a: <http://www.skeptdic.com/fullmoon.html>

Chulder, Eric. (sf) «*Moonstruck! Does the full moon influence behavior?*». University of Washington, ed. Neuroscience for Kids. Disponible a: <http://faculty.washington.edu/chudler/moon.html>

Zimecki, M. (2006) *The lunar cycle: effects on human and animal behavior and physiology*. The Institute of Immunology and Experimental Therapy, Polish Academy of Sciences, Wrocław, Poland. Disponible a: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/16407788>

Chaput, J. (2016, març 24). *Are Children Like Werewolves? Full Moon and Its Association with Sleep and Activity Behaviors in an International Sample of Children*. Disponible a: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fped.2016.00024/full>

- Association of Illustrators. (2016). *Jungho Lee*. Disponible a: <https://theaoi.com/wia/2016-jungho-lee/>
- Bejarano, B. (2014, febrer 16). *Entrevista a Jimmy Liao*. Disponible a: <http://revistababar.com/wp/entrevista-a-jimmy-liao/>
- Colomé, S. (2019, novembre 3). *Los grandes mitos de la Luna*. Disponible a: <https://www.lavanguardia.com/cultura/20191102/471277913841/luna-mitos-leyendas-civilizaciones.html>
- Kelly, I. W, Rotton, J. i Culver, R. (1986). *The Moon Was Full and Nothing Happened: A Review of Studies on the Moon and Human Behavior and Lunar Beliefs*. *Skeptical Inquirer*, Volumen 10. Disponible a: <https://skepticalinquirer.org/1986/01/the-moon-was-full-and-nothing-happened/>
- S, R. (2009, agost 4). *Drawing Lesson: A Theory of Light and Shade*. *Art Instruction*. Disponible a: <https://www.artinstructionblog.com/drawing-lesson-a-theory-of-light-and-shade>
- Dean-Jones, L. (1989). *Menstrual Bleeding according to the Hippocratics and Aristotle*. *Transactions of the American Philological Association* (1974-), 119, 177. <https://doi.org/10.2307/284268>
- Correa, G. (1957). *El simbolismo de la luna en la poesia de Federico Garcia Lorca*. *PMLA*, 72(5), 1060. <https://doi.org/10.2307/460379>
- Bobby Chiu. (2018). *The Core with Nathan Fowkes (Serie) Part 1: Pictorial Composition* [Video]. Disponible a: <https://www.youtube.com/watch?v=O22uaOsGsy8>
- Team Bradley. (2018). *The Fundamentals of Landscapes. Art Camp 3 Preview with Noah Bradley* [Video]. Disponible a: <https://www.youtube.com/watch?v=xWMMo1v594Y>

FILMOGRAFIA

Disney, W. (productor) i Hand, D., Cottrell, W., Morrey, L. etc. (directors). (1937). *Blancaneus i els set nans* [Cinta cinematogràfica d'animació]. EU: Walt Disney Pictures.

Suzuki, T. (productor) i Miyazaki, H. (director). (2001). *El viatge de Chihiro*. [Cinta cinematogràfica d'animació]. Japó, Tokio: Studio Ghibli.

Takahata, I., Suzuki, T., Hara, T., (producers) i Miyazaki, H. (director). (1988). *El meu veí Totoro*. [Cinta cinematogràfica d'animació]. Japó, Tokio: Studio Ghibli.

Suzuki, T., Takahashi, N. (producers) i Morita, H. (director) (2002) *Haru en el regne dels gats*. [Cinta cinematogràfica d'animació]. Japó, Tokio: Studio Ghibli.

